

Samen verantwoordelijk

K-P. de Roos

Het is goed dat er in dit tijdschrift opnieuw aandacht besteed wordt aan 'samen beslissen'. De auteurs beschrijven door hen uitgevoerd onderzoek onder dermatologen en eczeem- en psoriasispatiënten. Hoewel beleidsmakers het samen beslissen soms zien als een panacee voor de problemen in de zorg, geven de auteurs terecht aan dat het vooral meerwaarde heeft bij voorkeursgevoelige beslissingen.

Die voorkeursgevoeligheid zit in feite al ingebakken in onze manier van werken als dermatoloog. Wij kleuren immers soms ons advies, bijvoorbeeld wanneer wij een geneesmiddel willen voorschrijven en er, zoals bij acne, niet veel goede alternatieven zijn. Wanneer er wel verschillende gelijkwaardige alternatieven zijn, is het goed dat we ook de voorkeuren van de patiënt in de besluitvorming meenemen. Uit dit onderzoek blijkt dat bijna alle artsen bekend waren met het begrip 'samen beslissen'. En hoewel van de geënquêteerde patiënten verondersteld mag worden dat zij bovengemiddeld geïnformeerd zijn - immers lid zijnde van de VCME of bekend met de website van Psoriasispatiënten Nederland - kende maar iets meer dan de helft dit begrip. Bij de artsen viel geen correlatie te leggen met leeftijd, jaren ervaring of werkplek. Bij patiënten ontbrak de correlatie tussen de wens tot 'samen beslissen' en leeftijd, ziekte duur of opleidingsniveau. Waar artsen gebrek aan tijd als belangrijkste barrière ervoeren, zag bijna driekwart (72%) van de patiënten het vaak wisselen van de behandeld arts als belangrijkste barrière. Een erg hoog percentage, zeker voor wie bedenkt dat niet alleen opleidingsklinieken maar ook perifere klinieken en ZBC's benaderd zijn voor dit onderzoek. Los van het wel of niet implementeren van *Samen Beslissen* is dit zeker iets om als behandelaars naar te kijken. De patiënt houdt dus niet van wisselende arts-contacten.

In het in opdracht van het Zorginstituut opgestelde rapport *Samen beslissen in de praktijk*, verschenen in juni 2019, staan een aantal opvallende zaken:

- Patiënten vertrouwen nog altijd het meest op het advies van de huisarts, familie en vrienden, en eerdere ervaringen en in veel mindere mate op vergelijkingswebsites.
- Beperkt percentage van de verzekerden maakt een actieve keuze (13%). 87% van de patiënten kiest niet actief.
- Het (online) beschikbaar maken van kwaliteitsinformatie over zorgaanbieders heeft geen of weinig effect op het zorggebruik van patiënten, op besluiten die zorgaanbieders maken of op de kwaliteit van de zorg.
- Hoewel patiënten zeggen uitkomsten belangrijk te vinden, vindt de daadwerkelijke keuze met name plaats op basis van andere factoren zoals service, wachttijden en beschikbaarheid van nieuwe technologieën.

Men kan de patiëntenfolder daaraan toevoegen, aangezien slechts 29% van de patiënten deze nuttig vond. En ik ben er nog niet helemaal uit of dit nou tegen of juist voor 'samen beslissen' pleit. Zolang wij informatie blijven 'zenden', gebeurt er waarschijnlijk minder dan wanneer wij het *Samen Beslissen*. Wij geven folders en andere informatiedragers mee, nemen aan dat men die ook leest, veronderstellen dat de patiënt die informatie gebruikt en dat de geboden informatie de patiënt motiveert tot het aannemen van vooral een actievere rol. Daarom zou ik een nieuw begrip willen introduceren: 'Samen Verantwoordelijk'. Samen de verantwoordelijk nemen voor het slagen van de ingezette behandeling. Het advies volgen, geneesmiddelen innemen, en steeds meer PROM's invullen. Want *Samen Beslissen* betekent ook uitkomsten meten en delen. Het is daarom goed dat er momenteel een pilotstudie loopt waarin men ook de uitkomsten gaat meten. Hoe je ook wendt of keert: *Samen Beslissen* kost meer tijd. Ook wanneer je de patiënt een keuzehulp aanbiedt, of de in januari geïntroduceerde consultkaarten met de patiënt doorneemt. De patiënt moet de extra informatie tot zich nemen en de dermatoloog zal dit vervolgens moeten bespreken en waar nodig extra uitleggen om daadwerkelijk samen te beslissen. Ook de huisarts past *Samen Beslissen* in de praktijk toe, maar hier wordt de patiënt met de keuzehulp in veel gevallen begeleid door een praktijkondersteuner. En hoewel veel dermatologische praktijken ervaring hebben met een eczeem- of ander verpleegkundig spreekuur, zal er voor *Samen Beslissen* ook geld moeten vrijgemaakt door de zorgverzekeraar. Het Zorginstituut is helder in haar rapport: "Geef & neem voldoende tijd voor een goed gesprek. Geef patiënt het gevoel dat er tijd is voor het stellen van vragen". En "Samen Beslissen moet aansluiten bij het *primaire werkproces* en ondersteund worden door het management met voldoende *tijd, geld en personeel*".

De NVDV-adviseur beroepsbelangen pleit bij DBC-onderhoud al vele jaren tevergeefs voor uitbreiding van de tijd per consult. Mogelijk dat we zorgverzekeraars nu wel kunnen overtuigen van het feit dat *Samen Beslissen* geen 'extra service' is, maar gewoon goede zorg.

CORRESPONDENTIEADRES

Kees-Peter de Roos

E-mail: kpdr@dermapark.nl

Dermatoloog, DermaPark, Uden